

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 " — " Na štvrt' roka — — 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ' a vydavateľ': JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. Nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpáť nedávajú.</p>
--	---	--

Liberalí a národníari.

Čiastočný výsledok volieb.

Vysiel rozkaz, aby na Hornouhorsku zničená bola kresťanská ľudová strana. Pod heslom svätej slobody najohavnejšie skutky prevádzali s voličmi ľudovej strany. Zachodili s nimi ako s otrokmi. Panstvo liberálov nedovoľuje to, aby kresťanskí ľudáci a najmä slováci hlasovali dľa svojho presvedčenia. Alebo kuš! Alebo tam ideš, kde my chceme — hovorili páni úradníci a žranicou i hnusným napájaním, podplácaním usilovali sa vyplniť na vykorenie ľudovej strany vydaný rozkaz.

Keď ale videli, že im všetky nezákonnosti nič neosožia, čo urobili tí chýrni páni, ktorých Bjornstern-Björnson norvécky spisovateľ pred celým svetom tak špatne opísal? Spojili sa s národníarskymi vodcami, ktorí tomu norvégskemu spisovateľovi všeliaké cigáňstva sdělili o Uhorsku. Liberalí oblizujú sa s Hodžom, Skyčákom, Tomanekom, Ráthom a to len preto, aby zničili kresťanskú ľudovú stranu. Tá Khuenová darobná strana skutočne už celkom musela vygazdovať, že sa spojila s ľuďmi, ktorí poslal na uhorskú krajinu a všetky jej ustanovizne najohavnejším spôsobom brýzgali pred celým svetom.

Zanimavé je, ako liberalí a národníarski vodcovia jednohlasne vykrikujú teraz na ľudovú stranu, že ona za kresťanský a slovenský ľud nikdy nič dobrého neurobila. Čo ale kedy dobrého za kresťanský ľud urobili liberalí? A ako v krajinskom sneme slovenský ľud zastávali národníarski vodcovia?

To vie celý svet, že liberalí ožobrčili náš kresťanský ľud a celú uhorskú krajinu. Milliony ľudu pozbavili majetku a vyhнали do cudzieho sveta. Krajinu zaplavili najnebezpečnejšími živlami z Ruska, Rumunska a Galicie. Zfalšovali konštitúciu krajiny. Ľud kresťanský a nadovšetko občany slovenských pozbavili všetkých práv a spravodivých požiadavok. Pri voľbách prevádzali najhroznejšie ukrutnosti, ako to bolo vídať i pri terajších voľbách. A títo katovia kresťanského ľudu opovažia sa vykrikovať na kresťanskú ľudovú stranu, že ona za ľud ništ dobrého neurobila. Náboženské cesty kresťanského ľudu a práva katolíckej cirkvi najviacej urazili liberalí zavedením záhubných zákonov cirkevno-politických. Proti tomuto útoku na naše sväté náboženstvo povstala kresťanská ľudová strana, od počiatku žiadala revíziu týchto zákonov a za túto revíziu bojovať nikdy neprestane.

Dokázaná vec je, že najväčší nepriateli ľudu sú liberalí. Čo ale národníarski vodcovia? Vykrikujú v shromaždeniach a vypisujú jednoducho v novinách, že jedine oni sú úprimní priatelia ľudu, vystatujú sa tým, ako bojujú za práva občanov a teraz v takej rozhodnej chvíli ako sú voľby krajinských vyslancov, čo vidíme?

Liberalí a národníarski vodcovia sú v jednom tábore.

Hodža, Skyčák, Tomanek, Ráth a iní spriahli sa s liberalmi. Pod ochranou hlavných slúžnych a žandárov Skyčák a jeho druhovia chodili po Kysuciach a odporúčali ľudu liberalného kandidáta, pokrsteneho žida Lévajho. Nikto im neverí, že to za darmo urobili. Títo národníarski

vítačníci predali teda svoje presvedčenie liberálom. Pokrstenému židovi predávali aj kysuckých voličov. Dožili sme sa už toho, že chýrni národnári politici slovenský ľud predali Čechom, Moravčíkom, ponúkali ho socialdemokratom, to je ale to najnovšie, že pod voľbami predávali svoju krv a kosť i najväčším nepriateľom: liberálom. Či po tomto kúsku kresťanský ľud môže kedy veriť týmto národnárskym vodcom? Či sa nemusí s opovržením od nich odvrátiť? Odvrátiť sa musí a to hneď a rozhodne od ľudí, ktorým na predaj sú vlastná krv a všetky i najväčšie poklady života.

Liberalné nepravosti.

Pod voľbami páchali liberáli po celej krajine najhnusnejšie nepravosti. V tomto ale na Horniakoch pomáhali im národnári vodcovia. V Uhorsku ako keby ani zákonov nebolo pod voľbami. Kortešovali ministri, fõispáni, hlavní slúžnovci, slúžnovci, notári a každý i ten najmenší úradníčok a všetci kortešovali nedovoleným spôsobom na liberálnu stranu tej darobnej práce. Ľud demoralizovali na desaťročia, peňazi vyhodili na milióny a všetko to prečo? Aby ďalej panovali, ľud otročili a pri tom ešte viacej bohatli — židia.

Výsledok volieb.

Po ukrutnostach liberálov zaiste každý je zvedavý na výsledok volieb. My pravda prítomne podať môžeme zprávu len o voľbách 1. júna prevedených a uvádzame len v krátkosti nasledujúci výledek:

V prvý deň vyvolení ľudáci:

Nyitrasámokret: *Georg Szmrecsányi*, jednohlasne.

Eszterháza: *Ján Molnár* 1558 hlasmi.

Kőszeg: *Gróf Bela Seherr-Thoss* (nový).

Sárvár: *Karol Huszár* (nový).

Keszthely: *Béla Rakovszky* 1089 hlasmi.

Pécsvárad: *Ján Frey* (nový).

Ólubló: *Anton Beszkid* (nový).

Lövő: *Štefan Haller* (nový).

Vágvecse: *Desider Ajtics-Horváth*.

Kresťanská ľudová strana aj pri týchto voľbách svedomite vyplnila svoju povinnosť. V krajinskom sneme aj zmužile a odhodlane pracovať a bojovať bude za ľud kresťanský.

K voličom okresu fraštackeho.

Ctení páni voličia! Kebych vám chcel vrúčne vďaky vysloviť za tú krásnu oduševnenosť, s ktorou ste mňa prijali, s ktorou ste pod mojou zástavou stali, tak by som cez celé týždne a mesiace nič inšie nemohol robiť, ako Vám ďakovať. Vy ste ukázali, jaký má byť poriadny, oduševnený, oddaný, horlivý kresťan-katolík.

Vy sa budete dívať tomu, možno sa aj pohoršíte nad tým, čo Vám teraz s úctou na známost dávam, že od kandidátstva odstupujem.

Činím to z dvoch príčin.

Prvou príčinou je to, že prv než by som sem bol prišiel, prevelební páni duchovní sľúbili pánu Fodorovi svoju podporu. Nie preto to učinili, žeby oni neboli práve tak oduševnenými a odhodlanými bojovníkmi kresťanskej ľudovej strany, jako vy alebo ja. Učinili to, ponevác sa obávali, že jestli nebudú podporovať pána Fodora, tak nejaký druhý staroliberál vystúpi a zvíťazí, taký liberál, ktorého osoba je o moc nižšej úcty hodná, jako osoba pána Fodora. Oni teraz zaiste žialia nad svojim uzavrením, ale jako statoční ľudia nemohli inšie spraviť, jako to, k čomu ich dané slovo viaže.

Ja, ačpráve mám pevné výhlady, predsa nežiadam si takého víťazstva, v ktorom neberú účasť páni duchovní otcovia. Nežiadam si toho víťazstva, ktoré by ste si vy bez kňazov vydobili. Nechcem byť príčinou tomu, aby ste Vy inde a vaši velební páni duchovní tiež inde hlasovali.

Toto je prvá príčina. Nasleduje druhá.

Videli ste, že počas mojich všetkých programných rečí nemohol som sa pohnúť bez sprevádzania slúžnovcov, notárov, žandárov, ba čo viac bez vojakov, jako na príklad v nedeľu v Piešťanoch. Piešťanskú moju programnú reč vo štvrtok zakázali mi, s výhovorkou sviatku. Všetci vieme, že v celej krajine práve v sviatočný deň rečia kandidáti, lebo vtedy sú doma voličia. Behom troch dní štyrikrát premenili predsedov volebných. Dobré vedia oni, že prečo! Po prvé pána Jozefa Godora, za tým pána pravotára Polányiho, potom pána apotekára Emanuela, za tým zase pána pravotára Tarjana a zase znovu pána Emanuela vyslali za volebných predsedov. Jaké probovanie sil! Zdáliz ktorý bude

zbehejší a silnejší? Dnes držali zasadnutie predseda voľby a dôverníci dvoch stránok, aby prichystali volobne poriadky. Vládnej strane to najlepšie miesto, hlavné námestie dali, nás ale zas trikrát tak ďaleko chceli postaviť od volebnej siene. Medzi iným to považovali, aby Piešťanci, ba ešte aj Drahovčania cestou koplotovskou tiahli na volebné miesto atď. atď. Tieto požiadavky sú tak nesprávne a nespravodlivé, že náš dôverník, frašťačky pán farár s pohoršením vstal a tam nechal celú spoločnosť.

Keď sa toto všetko dialo pred voľbami, čo môžeme očakávať v deň voľby? Druhou príčinou mojemu odstúpeniu je teda to, že Vás, mojich milých bratov nechcem vystaviť prenasledovaniu a prehánaniu, ktoré v stredu na Vás čakajú.

Odstupujem teda, ale so sebou v srdci mojom beriem vašu lásku, dôveru a krásnu pamiatku vašej bezpríkladvej oduševnenosti. Odchádzam — ale sa navrátim. Navrátim sa, aby som Vás spolu našiel s vašimi duchovnými vodcami, aby sme si ako ruka v ruke vydobili najbližšie krásneho víťazstva. S Bohom teda do videnia, drahí bratia moji a súdruhovia! Galgócz, 31. mája 1910.

S úprimnou láskou

Béla Landauer.

Pokrstený pohan v práci.

Szalavský chýrny föispán trenčiansky pri jeho poslednej inštalácii povedal o sebe, že on prichodí ako pokrstený pokan. My sme mu to naskutku uverili. Zaujal on aj nielen föispánsky stolec ako pokrstený pohan, lež že ako pohan prevádza svoj úrad, o tom svedčia tie hrozitanské prečiny, aké úradnícky apparát proti nevinnému ľudu najnovšie zpáchal v Považskej Bystrici.

Georg *Szmrecsányi*, bývalý krajinský vyslanec okresu považsko-bystrického kresťanskej ľudovej strany, ako ablegátsky kandidát 27. máj navštívil svojich voličov v Považskej Bystrici, aby pred nimi vysvetlil svoj ľudácky program. Vedel o tom úradne hlavný slúžny považsko-bystrický Ladislav *Liha* a aby sa svojmu princípálovi Szalavszkymu zavďačil, zaiste s jeho dovoľením alebo na jeho rozkaz vyviedol taký

kúsok brutality, že tomu podobného ani jeden úradník neopovážil sa zpáchať v Uhorsku počas terajších volieb.

Liha hlavný slúžny zaiste aby dokázal, ako si váži krajinské zákony a slobodu občanov, chystal sa už pred viacej dňami, že programné shromaždenie nemožným učiní. Obyvateľstvo celého okresu bolo celkom tiché, *Liha* ale vzdor toho pre okres považsko-bystrický pýtal celú armádu vojska. Do každej dediny poslal vojakov.

Voličia a vôbec ľud s veľkým oduševnením očakávali *Szmrecsányiho*. Voličia i z najďalších dedín pospiechali ku programnému shromaždeniu a ačpráve na rozkaz administratívnych úradníkov na ceste pristávali ich vojaci, predsa 27. mája cez poludnie v ohromne veľkom počte dostavili sa v Považskej Bystrici. Veľký rýnok mestečka celkom zaplavený bol ľuďom.

Shromaždenie zahájil považsko-bystrický administrátor, dr. Karol *Kmettyko*. Po zahájení shromaždenia ohyzdná čvarga, ktorú si najali korteši protikandidáta *Pongrácza*, za chrptom v shromaždení prítomných, začala hneď hvízdať, písať a hrozný hluk robiť. Riaditelia shromaždenia darmo tišili nezbedníkov. Obecenstvo shromaždenia chovalo sa celkom pokojne. Keď ale hulákanie najatej čvargy už dlho trvalo, prepočetní voličia hlučným [eljenovaním dali sa oslavovať svojho kandidáta *Georga Szmrecsányiho*.

Po tomto nasledovalo huncútstvo, ktoré nemá páru. Hlavný slúžny *Liha* miesto toho, čo by bol rozprášil hulákajúcu čvargu asi 30—40 nezbedníkov, povedal, že v tomto veľkom hluku itak nemožno vydržiavať shromaždenie a bez toho, že by prepočetné obecenstvo oslovil bol k opusteniu miesta, kommandovaných ta štýridsať žandárov a dve stotiny pešieho vojska s nastrčenými bodákmi nahuckal na voličov ľudovej strany.

Zbúri sa krv v človeku, keď si pomyslí na to, čo sa potom stalo. *Vojaci, ktorých poslali z Moravy a žandári, ako divé bestie vrhli sa na bezbranný ľud, kde koho stihli, bili kolbami, ženy hádzali o zem a nastrčenými bodákmi hnali ulicami až von z mesta na slobodné pole.*

Nad touto neslýchanou brutalitou hlavného slúžneho a vôbec celého administratívneho úrad-

níctva nielen v Považskej Bystrici, lež po celom okolí vo všetkých vrstvách obecnstva panuje najväčšie rozhorčenie.

Kanibalské vystupovanie okresných úradníkov ľudia vôbec pripisujú tej okolnosti, že títo páni viac-menej nachodia sa vo vačkoch židovských a musia tak tancovať, ako im židia hvízdajú.

Viaceri z týchto úradníkov opierajú sa zas na Szalavszkyho a opovažujú sa vystatovať tým, že krajinské zákony poľahke ľudovej strany počas volieb nemajú platnosti. Tohoto náhľadu zdá sa byť aj volebný predseda *Porubszky*, ktorý sa s tým chvástal, že nech sa robí čo chce, zvíťazí musia liberali.

My ale sme toho presvedčenia, že liberálom aj v trenčiansku už celkom odspievali. Lásku a náklonnosť ľudu nemožno itak zadovážiť kolbňami a ostrými bodákmi žandárov a vojakov. Ľud už povčul nenávidel a opovrhoval liberalných úradníkov pre jejich neľudské, kanibalske vystupovanie, po považsko-bystrickom poslednom huncústve bude ich celú židovskú liberálnu stranu ešte viacej nenávidieť a opovrhovať. Aby si seba povodomý kresťanský ľud zamiloval kedy liberálov, ktorí ho bijú kolbňami, štuchajú bodákmi, k tomu najmenej prinútiť ho môže pokrstený pohan Szalavszky.

Národnárska pravdomluunosť.

Pomlúvaný ablegát. — Žalovaný odprosíl.

Roku 1907. pred voľbou prezinskou štyria vyslanci krajinskí: Georg Szmrecsányi, Koloman Brestyenzky, Pavel Kovács a Ladislav Mednyánszky cestovali do Pezinka k podpore ľudového kandidáta Michala Dömötöra. Na vlaku stretli sa náhodou s tromi mladými ľuďmi, ktorí svojim chovaním ustavične znepokojovali a mýlili menovaných ablegátov.

Krajinský vyslanec Szmrecsányi upozornil ich aby sa trochu slušnejšie držali. Nekoľko dní na to pod titulom: «Do pozornosti pezinským voľčom» písal voľakto v «Slov. Týždeníku», že vraj nipportskí vyslanci «befarský kúsok» vyviedli, lebo že vraj zakázali tým slovenským cestovateľom po slovensky hovoriť a že ich prinútili hovoriť po maďarsky, ba čo viac, že able-

gát Kovács revolver vytiahol na tých slovákov, medzi ktorými nachodil sa aj chýrečný astronom dr. Milán Stepanik.

Všetko to opísané bolo v dobre známom štíle národnárskom. To isté bolo opísané aj v maďarských novinách «Az Ujság».

Pre článok tento hore spomenutí krajinskí vyslancovia zdvihli tlačovú pravotu proti «Slov. Týždenníku» a proti maďarským novinám «Az Ujság».

Pri súdobnom pojednávaní vysvitlo a dokázalo sa, že noviny «Slov. Týždeník» a aj «Az Ujság» ľuhaly. Chýrečný astronom dr. Michal Stepanik ani sa nedostavil pred súd, nemohli ho nikde nájsť. Za článok v «Slov. Týždeníku» zodpovednosť na seba vzal novinár Dušan Porubsky. Pri súdobnom pojednávaní osvedčil sa Dušan Porubsky, že článok proti menovaným krajinským vyslancom napísal na základe zlej, nepravdivej informácie. *Uznanl, že vyslancov bez základu pomlúval a preto odprosíl urazených.*

Žalobník Pavel Kovács uspokojil sa s týmto odprosením, na čo sudca zastavil ďalšie pokračovanie proti Dušanovi Porubskymu.

Hľa, takto vyzerá tá národnárska pravdomluvnosť, jakou «Slov. Týždenník» a «Ľudové Noviny» za každej príležitosti tupia ľudovú stranu a jej vodcov.

O pravdomluvnosti «Slov. Týždenníka» a «Slov. Ľud. Novín» ostatne není hodno slova ztratiť. Čudno je ale, že tieto noviny ešte aj katolíci čítajú, ba rozširujú. Katolíci, kedy že sa vám už otvorí oči!

X.

Odpoveď bezmennému dopisovateľovi «Slov. Ľudových Novín».

V 6. čísle «Slov. Ľudových Novín» zo dňa 20. mája b. r. istý bezmenný dopisovateľ ružomerský v článku: «Ružomerský medveď, po druhýkrát, alebo liberálna komedia» zaoberá sa i s mojou osobou a predstavuje ma obecnstvu pod titulom «pán Belko».

Na mizerné tláchaniny, blbštvá a nízke, zlo-myseľné urážky toho článku vôbec ani bych neodpovedal, keď by som z pomedzi riadkov neočul podvodný hlas Jakubov a nenosil na srdci

i tie duše, ktoré horespomenutými novinami otravované bývajú. Fiat lux! Nech je svetlo!

Pán dopisovateľ Jakub na oči mi vyhadzuje, že som ja moje ovečky len preto poslal na liberála, aby som dokázal, akým som ja starostlivým otcom. Dalej, že stádo moje ide po trasovičkách, žumpách a priepadliskách. Spomína, že som i slovenčinu zradil, ačkoľvek som roku 1907. kdesi na ceste prisahal. Do jednej kompanie ma kladie s mýtnikami, publikánmi a židmi.

Pane Jakube! Vy pravdepodobne trpíte na paralysu, lebo dľa faktov, ktoré spomínate, padáte do anachronizmu! Myslím, že horespomenuté slová vzťahujú sa nie na mňa, lež na mojho doktorého predchodcu? Pane môj, ja som ešte nikdy nezapredal, ani nezapredám kresťanskú ľudovú stranu ani za 1000 zlatých, ani za výnosnú faru. Tej kompanii, do ktorej ma kladie pán dopisovateľ, som údom nikdy nebol.

Pri kartárskom stole ma u Vixov ani polnoc nenašla, ani zornička neprekvapila. Nesedel som ani na pivovej bočke cieľom fotografovania, ani na 40hodinkovú pobožnosť idúcemu katolíctvu som nedal pohoršenie hulákajúc pri kartách a muzike.

Môj charakter politický nebol kam vietor, tam plášť! Slovenčinu som tiež nezradil a tým menej zapredal som ľud svoj. Že som roku 1907. pri volbe stolično-výborníckej padol, to sa môžem poďakovať jednému mojmu spolu-bratovi, ktorý ma pred veriacimi mojimi predstavoval za maďara a nepriateľa slovákov, pred stolicou ale ma spravil nebezpečným pánslavom. Priateľu, mlýny božie pomaly melú, ale iste.

Na tú namietku, že keď som zo starých Hôr idúcich pútnikov vítal, rozdával som im katolícku noviny «Kresťana», musím povedať to je podlá lož. Ja som v rúchu kňazskom a s krížom šiel pútnikom v ústrety. «Kresťana» nemusím dávať v ceste, bo dobrí katolíci si sami príjdu preň ku mne do fary. Ku vašej radosti ho i rozširovať budem.

Ľudu môj sľachanský, buď verný cirkve Kristovej katolíckej a tej strane, ktorá za ňu bojuje, krajinskej kresťanskej ľudovej. Chráň sa strany hodžovskej-socialdemokratickej, keby na jej čele stáli i poblúdili kňazi katolícki. Kňazov

katolíckych, ktorí sa protivia cirkve a biskupom, vo veciach politických nenasleduj nikdy. Nasleduj mňa! Ja nikdy nebudem hlasovať ani na liberála, ani na kňaza vrchnosti cirkevnej neposlusného. Nech žije kresťanská ľudová strana!

Maxián Albin
farár sľachanský.

Otvorený list Kozáka ku svojmu kmotrovi Janovi z Búdy.

Milý kmotre! Očul som o tebe tú smutnú novinu, že si bol v tábore liberálnom, v tábore protikresťanskom, v táhore tých ľudí, ktorí nás chudobných Slovákov len vtedy znajú, keď sú voľby. Čo si to ešte nezbadal? Keď si pozrel po tom tábore, videl si jakých ste tam mali ľudí, mám povedať pánov? Boli tam všelijakého druhu a rôznej minulosti zemaní hladoši, potrimiskári, židia a úradníci, čo čakajú na odhodené kosti z pohostinského stola, za čo tisnu kolesá vlády ku masťným hrncom.

Pozastav sa a rozmýšľaj, prečo tam boli židia? Nuž preto, lebo židia vždy sú tam, kde sú kosti.

Kmotre môj, vďíš, týchto všetkých chová chudobná Slovač. Títo všetci cicajú krv našu sedliacku a za to ešte ani len za ľud nás nepovažujú. Držia nás za otrokov, s ktorými robia čo chcú.

Včul, keď boly voľby ablegátske, vodcovia toho tábora išli ako na polovačku s honcami, ktorí honia sem-tam po krčmách, kde ľud otravou napájali a sľubovali mu hory-doly. Začali jarmok na hlasy a podaktorý z našich Slovákov, lakomý za grošom judášskym prijal mu núkanú cenu, čím zapredal krv svoju a zapredal svoje kresťanské presvedčenie.

Kmotre môj, a či nevieš že ten tábor ky- noží všetko, čo je tebe sväté? Tvoju pravdu, tvoje právo zakupujú; šliapu vsetci po tebe za to, že si sa im zapredal. A či sa vieš na to rozpamätať, že tento tábor doniesol nám na krky civilné manželstvo a štátne matriky, čo nám toľko mrzutosti a všeliakých ťažkostí spôsobuje.

Tento tábor uvalil na nás tak hrozné farchy, že pod nimi už ani hýbať sa nemôžeme. A pýtam sa ťa, kmotre môj, povedz, čo nám dobrého

nčinil tento tábor liberálny? Dobrého ništ a zlého hrozne mnoho. A ty nerozmýšľaš nad týmto?

Náš ľudový tábor celkom ináč vyzerá. Tu nachádzajú sa ľudia všetko jedného presvedčenia, verní svojim zásadám kresťanským. Bo, aby si to vedel a nikdy nezabudol, medzi všetkými politickými stránkami jedine kresťanská ľudová strana nielen s dôrazom žiada, lež zmužile bojuje za to, aby Uhorsko v každom ohľade bolo kresťanské, aby nešťastné zákony cirkevno-politické boli revidované, aby katolíci dostali svoju autonómiu, aby katolíckej cirkvi majetky, základiny a školy po všetky časy zákonom zabezpečené boli pred zhabaním, aby neznesiteľné farchy pospolitého ľudu spravodlivým odaním zmenšené boli, aby smutnému položeniu malých hospodárov a remeselníkov dľa možnosti pomôženo bolo, konečne aby v našej vlasti každý občan požíval v každom ohľade rovnaké slobody.

Kmotre môj, teda nahliadni, že len ľudová strana je tá, ktorá ľud miluje a pracuje na tom, aby ľud sa mal dobre a požíval všetko slobodne čo mu patrí. Nemyl sa kmotre môj, že je to všetko jedno, tá strana, lebo tá strana; len ľudová strana je verejne kresťanská, všetky iné strany sú beznáboženské, ktoré žiadať budú zhabanie cirkevných majetkov a rozluku cirkvi od štátu, aby aj tu nastaly časy francúzskych nezna-bohov.

Kmotre môj, s týmto ťa prosím, jestli nechceš sa dať zapredať, abys opustil tábor liberálov. Pripoj sa v budúcnosti ku nám, ktorí všetci bojujeme za sväte práva našich bratov a pevne veríme, že zvíťazíme.

Nech žije kresťanská ľudová strana!
Srdečne pozdravuje ťa tvoj kmotor

Kozák.

POLITICKÉ CHYRY.

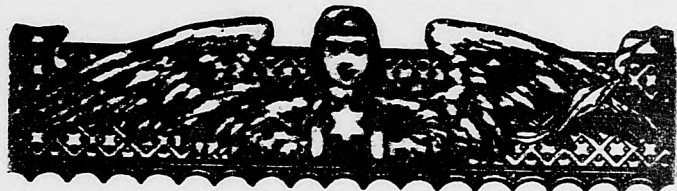
Jeho veličenstvo kráľ v Bosne a Hercegovine.

Jeho veličenstvo kráľ v nedeľu 29. mája po siestej hodine večer s veľkým sprievodom uhorských a rakúskych hodnostárov odcestoval do Bosny a Hercegoviny. Obyvateľstvo s veľkou radosťou a veľkolepými slávnosťami očakávalo svojho panovníka. Počnúc od prvej stanice bosenskej hranice, od Brodu, ktoré mesto leží pri rieke Sáve, kvetinami, zástavami, transparentami

ozdobené boli všetky stanice a obyvateľstvo v národnom kroji dychtively očakávalo príchod dvorného vlaku. Do Sarajeva dorazil jeho veličenstvo presne o 3. hodine popoludní, príchod jeho oznamoval 101 výstrel z kanónov. Zo stránky obecnstva zahučaly výkriky: «Živio!» «Čokjaša!» «Éljen!» «Hoch!» a vojenský hudobný sbor hral panovnícku hymnu. Na stanici privítali jeho veličenstvo náčelníci cirkevných, náboženských, vojenských a svetských vrchností, pozdravil ho serajevský mešťanosta. Srdečnú odpoveď jeho veličenstva na pozdravenie mešťanostu, prijali prítomní s hlučným oslavovaním. Jeho veličenstvo konečne oslovil viacerých z prítomných, vysadol na dvorný hintov a za hlučného oslavovania obecnstva s celým sprievodom zaviezol sa do mesta. Po návšteve Bosny a Hercegoviny jeho veličenstvo vrátil sa do Viedne.

K našemu vyobrazeniu.

Kardinál a hlavný penitenciár pápežský v istých dňach veľkého týždňa zaujme svoj trón v kostole sv. Petra a dlhou palicou dotkne sa kajúcich znakom cirkevnej pokuty. Obrad tento spojený je s odpustkami.

BESEDNICA.

O kňazoch.

Napísal: Ján Horváth, keplán vystrkovský.

S počudovaním spozoroval som tú «hecc», ktorú sprevádzala celá Európa pre takého vachona, jako bol ten zvestný Ferrer. Freimaureri, liberáli, demokrati tak viskali v jejich novinách, že to bol škandál! Buriča, ktorý bol príčinou smrti mnohých nevinných ľudí, na ktorého vyzvanie zavedená luza podpalovala a rúcala kostoly, kláštore, oslavujú poblúdení učenci jeho čo mučeníka osvetly a pravdy.

Pri tom ale to je najpeknejšie, že sjednotenými silami šimfujú, plujú, luhajú na kňazstvo, jako keby kňazstvo bolo odsúdilo Ferrera na smrť. Už vtedy, keď sa tieto veci dialy, zaumienil som si, že zaoberať sa budem trochu s tou otázkou: prečo svet nenávidí kňazstvo?

Predniesem to mojím milým čitateľom «Kresťáč» aby vedeli čo odpovedať takým chalanom, ktorí inokedy sú veľmi fajnoví, ale keď vidia alebo spomenú katolíckeho kňaza, vtedy sú grobiáni v tej najväčšej miere.

Odkiaľže teda pochádza tá veľká nenávisť proti kňazom?

Keď ukážeme moriakovi kus červeného sukna-

skoro sa pukne od zlosti. Takéto červené súkno je reverenda kňazská v očiach svetákov. Zvláštne vo veľkých mestách stretnú-li sa s kňazom, panáci odplávajú na bok, jakoby mali močku založenú. Paničky ale za nešťastie držia, keď sa stretnú s kňazom. Zlorečením, ohováraním, brýzganím si utierajú svoje papulky na tú čiernu reverendu, jako na uterák. Prečo? No preto, lebo to nebeský majster predpovedal, že to tak bude a nie ináč. Ježiš totižto predpovedal svojim apoštolom a učedníkmi:

«Keď vás svet nenávidí, tak si pomyslíte, že on mňa ešte prv nenávidel; keď by ste so svetom držali, ak by on vás miloval, jako svojich, ale keď so svetom nedržíte a od sveta sa odfahujete: tak vás on preto nenávidí.»

Teda toto je tá príčina nenávisťi. Jakože by sme si aj mohli žiadať, aby sme neboli prenasledovaní, keď Kristus, majster náš bol nenávidený? Annás, Kaifás, Herodes, farizeji, zákonníci a slovom celá háved židovská brojila proti nemu, ba ešte i tí, ktorí ho «Hozannou» vítali, o niekoľko dní kričali «ukrižuj ho».

Život Ježišov predobrazil život cirkvi katolíckej. Učedník neni nad majstra. Preto opravdový učedník Kristov vždy bol prenasledovaný. V prvých časoch kresťanstva židia, pohani oborili sa na učiteľov cirkvi. V stredoveku kaciri a bludári, a v najnovších časoch zas freimaureri, socialdemokrati očerňujú sluhov Kristových.

A je to veru aj k počudovaniu. Keby ešte len nepriatelia cirkvi šimfovali na kňazov, na to bych nič nepovedal. Ale keď katolíci, teda veriaci, svojich pastierov očerňujú, na cti im utrhnú: to ma už veľmi bolí. Toto nečinia veriaci iného náboženstva. Mnohorazy som sa už vyprával so židami, ale na svojho rabína šimfovať som ich ešte nepočul. Evanjelíci podobne nešimfujú na svojich pastierov. Ba, nech sa len voľakto opováži volačo zlého povedať na nich: však by ten dostal. Všetci ho zastanú do jedného. V parlamentoch, na shromaždeniach, v novinách, v časopisoch, v krémách, v hostincoch keď sa na kňaza hreší, tak je to istotne katolícky kňaz. Tí, ktorí sa vystatujú svojou učenosťou, fajnovosťou, hneď ztratia túto krásnu vlastnosť, jak im padne katolícky kňaz pod jazyk, vtedy sú vybíjaní grobiáni.

Náboženstvo nemôže byť bez kňazstva. Náboženstvo a kňazstvo sú tak úzko spojené, že jestli kto uráža, tupí kňazov, to hanobenie, potupovanie padá i na náboženstvo.

Najviacerí ľudia majú prihotovenú odpoveď, keď sa ich pýtajú, prečo tak tupia a hrešia na katolíckych kňazov?

— Nuž preto, prosím ponížene — odpovedajú — lebo mnohí medzi nimi sú zlí a chybní.

Dobre, že nepovedia, že všetci sú zlí a chybní, bo najde sa aj taký priateľko, čo takto smýšľa. Či nie?

Áno, netajím, že sa najdu zlí, nesvedomíť kňazi, ktorí si vyvolia stav kňazský a mnohorazy farizeizmom

s protekciou a inými nedovoleými prostriedkami využítujú a zneuctia ten stav, do ktorého vstúpili. Či je to ale spravodlivá, statočná vec, pre hriechy jednotlivcov opovrhovať celý stav? Nie. Pri tomto ale to je najinteressantnejšie, že zvláštne títo poblúdili kňazi sú to, ktorí so svetom žijú, takzvano «moderne» žijú. Svet sa s takýmto stretá a schádza v divadlách, pri zábavkách, pri niektorých svetských veselostiach. Poriadnych kňazov ale vidíme účinkovať v kostole, v špitáloch, v škole, pri lôžke zomierajúcich, v katolíckych ústavoch — tam poznáme, čo je katolícky kňaz. Jaj, ale svetári nechodia na takéto miesto, preto ani pochop nemajú o pravdivých kňazoch! Nie v kaviarňach a pri pohárkoch učme sa poznávať a súdiť kňazov, tam ich veru nepoznáme!

Chvála Pánu Bohu, tých kňazov, ktorí vo svete žijú, ale so svetom nedržia, nachádzame dosť vo veľkom počte a môžeme povedať: takito kňazi sú vo väčšine.

Milý čitateľu, chceš počuť mienku niektorých, ktorí sa neučili vážiť katolíckych kňazov? No, prednesiem ti pár, asíce smýšľanie inovercov, teda nekatolíkov.

Schmoller, evanjelický professor toto píše:

«Bárs nakoľko sme nepriateľmi katolíckych kňazov, ale keď vidíme, jako oni idú z domu do domu, z chýže do chýže, k posteli nemocného alebo zomierajúceho chudobného človeka a že na mnohých miestach mimo lekára oni sú tí jediní, ktorí vidia tú biedu a usilujú sa poľahšenie a pomoc poskytnúť ubiedenému: vtedy musíme strhnúť klobúk pred nimi a musíme uznať tú duševnú moc, s ktorou oni pracujú!»

Hľa, slova jedného profesora a to luterána!!

Nedávno sme mohli čítať v novinách to nešťastie, ktoré sa stalo na lodi «Sirio». Keď táto loď v hlbiny morskej klesla. kňazi na nej cestujúci neunavene udeľovali rozhršenie nešťastlivým vystahovalcom sa do Ameriky. Kapitán lode ale a officíri mysleli len na oslobodenie, ba ešte i cez telo bezpomocných žien a detí si prerobili cestu, aby len svoj život zachránili.

Tí katolícki kňazi ale, bár sa už topili v mori, ešte i vtedy konali hrdinské skutky lásky k blížnemu svojmu.

Ale o tomto a podobných pádoch svet nič nevie! Novinky nekatolíckeho duchal lež z katolíckych peniazí vydržané o tomto zhola nič nepísaly. Ale nech sa len stane jeden pád, že kňaz svojemu stavu neostane verný, alló! — s týmto chýrom plný je už svet celý!

Teda sú aj chybní kňazi?

Áno, sú! No ale toto neni nič nového. Pán Ježiš bol vševedúci a predsa si kňazov len z ľudí vyvolil. Veď si ich mohol vyvoliť z anjelov a nie z ľudí, anjeli by boli bývali bez chyby. Spasiteľ to predsa neučinil, leho chcel, aby jeho kňazi pochádzali z krehkých a slabých ľudí, aby takýmto spôsobom mohli pomáhať a liečiť svojich blížnych, svojich priateľov. Jako vševedúci to predvidel, že len takýmto spôsobom môže byť uzdravené pokolenie ľudské.

Kdeže je ozaj taká spoločnosť, kde medzi údami by sa nenachádzali chybní, krehkí?

Kristus mal dvanásť apoštolov: a predsa jeden medzi nimi bol Judáš! Petra jak veľmi miloval Pán: a zapredal ho! Či to nepredvidel Pán Ježiš? Predvidel a predsa len z pokolenia ľudského vyvolil si svojich apoštolov, učedníkov a kňazov. Preto špatná vlastnosť je šimfovať na kňazov, preto že medzi nimi nachodia sa daktoré hnilé údy!

Či všetci stolári sú lumpi, lotri, naničhodní ľudia preto, že sa jeden-druhý nachádza medzi nimi ktorý je lump, loter, naničhodník? Nie. Tak je to i v tejto veci. Súдите kňazov? Len si dobre pomyslíte, čo činite!

Či pred súdnou stolicou božou budete vedieť svoje posudzovanie dokázať?

Keď vyjde na javo, že všetko, čím ste kňazov, cirkev, reholníkov obviňovali, je väčším dielom lož, cigánstvo, bezočivá zlosť, čo budete vtedy činiť? Cisár Veľký Konstantin hovorieval, že i skutočné chyby sluhov božích chcel by zakriť svojim plášťom, len aby o tom svet nič nevedel. Vy ale, ktorí falošné a lživé veci hlásate do svetá, čo?

Ani k tomu nemáme právo, aby sme skutočné hriechy kňazov po svete roztrubovali, čo ale bude vtedy, keď táto lož bude verejná a to, čo ste falošne mlúvili, nedá sa dokázať?!

Viem ja ale, odkiaľ je tá nenávisť!

Zákon boží sa veľmi protiví svetu a preto nerad o ňom počúva. Kňaz ale čo robí? Nič iné, leda ohlasuje tento zákon boží ľuďom. Ľuďom sa to ale nepáči počúvať, keď ich kňaz napomína k zachovávaní príkazov božích. Kňaz volá z kazateľne:

— Miluj Pána boha a nie svet; cti jeho sväté meno a nepreklínaj, nerúhaj sa mu; zasväť jeho nedele a sviatky, a chráň sa jejich zneuctenia!

Človekovi to ale tvrdo padne, nerad počúva pravdu, zvláštne keď sa to jeho týka. Kňaz hlása sebazaprenie čistoty, lásku, svornosť, poslušnosť k predstaveným, mnohým veriacim ale je to veru tvrdý orech a nelúbi sa im aztadiaľ je tánevávisť, ktorú oni chovajú proti zákonu božiemu. Túto nenávisť prenášajú potom aj na osobu kňazskú a preto tak často potupujú kňazov. Čistučkú pravdu povedal Kristus pán s týmito slovami: «Nielen na zlých kňazov hreším.» Áno? A Kristus pán bol ten najsvätejší, najdokonalejší kňaz a jako hrešili naň?! A dovčulku koľko dobrých kňazov nachádzame a na vlastné uši som čul, ako ich tupia a hania. Co títo previnili?

Áno, mnohý kresťan by bol snáď rád, keby vôbec nebolo kňaza, Boha, pekla, vtedy by nebolo, čo by jeho svedomiu výčitky robilo a vtedy by sa nemusel usilovať svoje svedomie udusiť hrešením a ohavnými slovami, ktorými chce náboženstvo a kňazský stav hanobiť aby mohol len seba ospravedlniť?!

(Pokračovanie nasleduje.)

Kresťania kupujte len u kresťanov!

CHYRNIK.

Sviatok Božieho Tela. V hlavnom meste sviatok Božieho Tela zasvätili obvyklou slávnosťou, ktorá sa odbývala v budínskom hrade, kam už vo včasných ranných hodinách tiahlo veľké obecenstvo. Na námestí pred kráľovským hradom stála čestná stotina a hudobný sbor 6. pešieho pluku, pred korunovačným Matiašovským chrámom ale stála čestná stotina a hudobný sbor 52. pešieho pluku. Na obidvoch stranách cesty, kade processia tiahla, stáli vojaci menovaných plukov v paráde. V hlavnej lodi kostola stáli strážcovia uhorskej sv. koruny na stráži. V kostole bolo prítomné nesmierne množstvo popredného obecenstva. V laviciach hlavnej svätyni sedeli jednotliví členovia vlády a iné vynikajúce osobnosti spoločenského a vedeckého života. Tam boli v celom počte generáli na čele s veliteľom budapeštianskeho vojenského sboru Schreiberom. Veľká sv. omša, ktorú za veľkej assistencie slúžil biskup Medard Kohl, začala sa presne o 7. hodine rano. Potom sa začala processia ku štyrom oltárom pod starými zástavami Matiašovho chrámu. Na processiu z balkóna paloty arcikňažny Klotildy so sňatým klobúkom dívali sa arcikniežatá Jozef, Franc a Ladislav. Pri štyroch oltároch biskup Medard Kohl, ktorý niesol sviatosť oltárnu, udeľoval požehnanie a vojsko strelilo. Processia sa o 9. hodine vrátila do Matiašovho kostola, kde bolo Te Deum. Processia bola aj vo farských kostoloch III., IV. a X. okresu; v ostatných okresoch odbavovali processiu v nedeľu 29. mája.

Kráľ na novej polytechnike. Za krajinskej slávnosti položil v stredu predpoludním jeho veličenstvo kráľ záverečný kameň novej polytechniky v Budapešti. V rade početného popredného obecenstva boli členovia vlády, professori budapeštianskych vysokých škôl, diplomati, vysokí vojenski hodnostári, zastupitelia hlavného mesta a iní. Pred príchodom kráľa prišiel ta i arciknieža Jozef. Kráľ početných z prítomných hodnostárov oslovil a potom za obvyklých ceremonii položil záverečný kameň polytechniky, ktorú si potom obzrel a vyslovil svoje najväčšie uznanie.

Chýry z biskupstva spišského. Jeho excellencia, osvietený pán biskup spišský Alexander Párvy na stavanie katolíckej školy v Liptovskej Teplej ráčil darovať 1000 t. j. jeden tisíc korún. Za túto veľkodušnú podporu, ktorá je len čiastka slúbeného daru, vyslovujem jeho excellencii aj vo verejnosti moje najúprimnejšie vďaky.

Josef Höhr, farár.

Kráľ a prosiaca ženská. Mínulý týždeň v budínskej Palota-ulici odohral sa zaujímavý výjav. Keď sa totižto jeho veličenstvo vracal z Krvavého poľa z prehliadky vojenských čiat, jedna ženská v rýchlosti prebila sa cez kordon a zastanúc si pred jazdiaceho kráľa, podávala mu jednu prosbu. Jeden detektív naskutku bol pri žene a chcel jej vyňať z ruky prosbu. Kráľ ale kývol svojmu krídleómu pobočníkovi, aby vzal prosbu od ženy, ktorej s dobrotivým úsmevom

Rímské obrady.

kývnul, aby bola spokojná. Obecenstvo sa dojate dívalo na tento výjav a kráľovi hlučne zaéljenovalo. Jeho veličenstvo v pravo a v ľavo salutujúc odjazdil ďalej. Ženu zaviedli na okresný kapitanát, kde povedala, že ju bieda priviedla ku tomuto skutku. Jej manžel je totižto technickým praktikantom štátnych železníc a už od desiatich rokov čaká na svoje vymenovanie. O toto vymenovanie prosila kráľa v svojej prosbe.

Dr. Alexander Ernst. Hlavný správca Katolickej ľudovej Jednoty po trpezlivo pretrpenej ťažkej operácii s pomocou božou nachodí sa už v stave vyzdravenia.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbric z príležitosti veľkého sviatku Božieho Tela v sídelnom chráme biskupskom za veľkej assistencie siúžil slávnostnú sv. omšu a s prevelebnou sviatosťou oltárnou viedol potom processiu ku skvostne ozdobeným štyrom oltárom. Na slávnostnej processii súčasťnil sa všetky katolícke spolky pod zástavami a prepočetné obecenstvo. — Vo výročitý deň smrti predošlého biskupa košického Zigmunda Bubič, dňa 23. mája osvietený pán biskup v sídelnom chráme slúžil slávnostné requiem. — Gróf Oswald Wolkenstein a gróf Ladislav Pálffy minulé dni boli na návšteve u osvieteného pána biskupa. — Spolok Katolíckych tovaryšov 22. mája vydržoval ročné valné shromaždenie, na ktorom slávnostnú reč držal osvietený pán biskup. — Mariánska Kongregácia katolíckych prae-parandistov 28. mája vydržovala slávnostné zasadnutie spojené s poučnými prednáškami, ktoré veľmi pekne sa podarili. — Mládež spolku Katolíckych tovaryšov 29. mája zariadila zábavu, ktorá spolku značného osuhu doniesla. — Kriptu kniežata Franca Rákóczi II. v minulom týždni navštívilo veľa žiakov. — Karol Vajda, učiteľ mesta Nagyida 19. mája odbavoval 25-rečné jubileum svojho účinkovania učiteľského, na ktorej slávnosti súčasťnilo sa 67 učiteľov, mnoho známych a priateľov, aby oslavovanému vyslovili úprimné a srdečné blahoželanania.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Stoličný výbor 18. mája vydržoval mimoriadne zasadnutie, na ktorom vyvolili volebných predsedov a pre bardijovský okres ustanovili prešovského mestského radcu Jozefa Faragó. Tento pán známy je vôbec ako osvedčený slobodný murár, ktorého liberáli snád len preto poslali do Bardijova, aby tam pri voľbe škodil kresťanskej ľudovej strane. — Adalbert Zaborovszky prepošt-farár mestký z príležitosti sviatku Božieho Tela držal sv. omšu s veľkou assistenciou a potom viedol slávnostnú processiu, na ktorej súčasťnilo sa vojsko s muzikou a početné obecenstvo každého stavu. Desider Jakobei a dr. Jozef Janicssek professori tunajšieho katolíckeho gymnázia minulého týždňa s 30 žiakmi podujali výlet do Héthárs, Tarkő a Hönig. — Bardijov: Správa tunajších kúpeľov pre štátnych a stoličných úradníkov povolila nižšie taksy. Tunajšie mesto povýšilo daň o 42%. — Kisszeben: Aladár Rutkay tunajší kráľovský sudca vymenovaný je za sudca ku kráľovskej tabuli. — Uszfalu: Gabriel Madarássy

ml. zasnúbil si slečnu Ester Bujanovics, dcéru tunajšieho statkára Juliusa Bujanovics. — Siroká: Jozef Lukács z obce Örmézö poslaný je sem za kaplána, čomu veľmi tešia sa tunajší občania, bo už od dávnych časov nemali kaplána.

Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh vydržiaava VIII. verejné valné shromaždenie dňa 12. júna 1910. v nedeľu popoludní o 5. hodine v zahrade VIII., Baross ul. č. 45. Ráno o pol 7. hodine bude veľká svätá omša za členov kruhu s assistenciou k úcte sv. Antona, patróna Kruhu. Programm: 1. Členovia a hostia schádzajú sa v miestnosti Kruhu, Kisstáció u. 1. o 2. hodine a odtiaľ pôjdu pod zástavou do chrámu Jozefovského, kde bude Veni Sancte (vzývanie Ducha svätého), po ktorej slávnosti vrátíme sa do výšudanej miestnosti. II. Otvorenie valného shromaždenia skrze p. predsedu dra Jána Wagnera. III. Rečníci valného shromaždenia: čestný predseda veleb. p. dr. Pavel Žiška; čestný predseda veleb. p. Jozef Šrobár, farár z Kesztőlcza; veleb. p. Ján Damborský; podpredseda kruhu p. Ján Janík. IV. Počty pokladníka a správy dozorného výboru. V. Poďakovanie sa starej a vyvolenie novej správy Kruhu. Upozorňujú sa členovia Kruhu, aby sa každý dostavil pod odznakom kruhovým, lebo bez neho nemá právo hlasovať. Všetci, akíkoľvek slovenskí robotníci a robotníčky dostavte sa istotne, lebo si budeme hovoriť o tom, čo by sme a ako by sme si mali spoločne počínať k ulaveniu nášho biedneho postavenia a rozličných nedostatkov našich. Správa Kruhu.

HOSPODÁRSTVO.

Opatrovanie siatin.

Keď mladá rastlinka zo zrna vyklíči a vyjde zo zeme, kým sa úplne vyvinie, práve tak potrebuje opateru, jako malé dieťa.

Prvou povinnosťou v tomto ohľade je, aby sme kôru role urobili prechkou. Na vápenistých a viazaných pôdach zvlášte od prudkých vetrov po prudkdm daždi povrch pôdy dostane kôru. Aby sme túto kôru polámali, na to potrebný je ľahký valec, brána s pichadlami alebo s refazmi. Ku riadnemu pestovaniu, opatrovanie siatin patrí aj jarné bránenie. Jasenné obilie, dateliny, lucernu a lúky na jar, akonáhle sa ta so statkom môžeme dostať, treba pobrániť, taktiež aj jariny, hneď ako zídu. Jarným bránením pôdu spravíme kyprejšou, burinu vyplejeme, a vyparovanie sa vlahy obmedzíme. Netreba sa báť toho, že bránením poraníme koreňky slabých rastlín, lebo tieto sa potom tým väčšej budú rozrastať. Veľmi dôležité je, aby sme datelinská a lúky na jar pobránili, k čomu sa veľmi dobre hodí refazová brána,

každá jej čiastka osebe stojí, teda dobre prilieha ku pôde, neskáče po nej.

Jestli by oziminy mráz bol veľmi vyťahol zo zeme, po bránení ich treba aj povalcovať.

Najdôležitejšia práca opatrovania rastlín je okopanie, čo sa pravda najviac len pri tých rastlinách robí, ktoré potrebujú riedke siatie a sadenie, následkom čoho sa burina medzi nimi veľmi rozmôže. Ale niekde aj repicu a aj obilie (ak je do radu siate) okopávajú.

Cieľ okopávania je v prvom rade pletie buriny, v druhom rade ale robenie pôdy kyprejšou.

Okopávať možno ručnými, ale aj takými nástrojmi, do ktorých koňa zapriahnu.

Motykou konaná práca je zaiste dokonalejšia, lebo sa motykou robotník môže ta dostať, kam len chce, len že takáto práca pomaly ide a preto je drahá. Vo Veľkej Kauži fabrikant na stroje C. I. Weiser dorába ručné okopávajúce stroje, ktoré uňho za 22 korún možno dostať.

Týmto ručným okopávajúcim strojom, ktorý robotník pred sebou tiská asi tak, jako taličku, jeden človek cez deň môže okopať aj jedno jutro role. Tam ale kde potrebujú ešte rýchlejšiu prácu, užívajú také okopávacie stroje, do ktorých je kôň alebo iné hoviadko zapriabnuté.

Tu ale musíme spomenúť, že takýmto okopávajúcim strojom možno obrobiť len priestory medzi riadkami a priestory medzi jednotlivými rastlinkami v radoch motykami treba okopať.

Ohrabávanie, kopcovanie rastlín sa tiež môže konať motykou alebo zápražným strojom. Kopcovanie pri niektorých rastlinách, ako sú ku príkladu zemiaky, nesmie sa pominúť, ale pri najviac rastlinách, ako je ku pr. aj kukurica, kopcovanie je úplne zbytočná práca, lebo je kopcovanie kukurice, zvlášte na slabom pozemku práve škodlivé a preto väčší ošoh budeme mať, keď kukuricu na miesto kopcovania radšej častejšie okopeme, vyplejeme.

Rídenie, pretrhávanie hustých rastlín, kynozenie buriny, chránenie rastlín pred ich rozličnými nepriateľmi a chorobami, to všetko patrí medzi dôležité práce opatrovania rastlín.

O dojení kráv.

Výnosnosť dochovávaní kráv závisí od toho, že koľko nám ony mlieka dávajú. Hlavným cieľom tu je teda to, aby všetky naše kravy boli dobré dojky, ale ani to nám nemôže byť ľahostajným, že za aký čas nám kravy dávajú mlieko a za aký čas ich vôbec nedojíme.

Aby nám kravy čím lepšie a čím dlhší čas dojily, to záleží od toho, že ako ich dojíme.

Mnoho ponôš odznelo už preto, že aj tie najlepšie dojky pod neuveriteľne krátkym časom prisušily, alebo im aspoň mlieko veľmi skoro začína ubúdať; príčinou toho môže byť to, že kravu prevedú od jedného gazdu k druhému, kde ju chytia na inú krmu, príčinou môže byť zmena v počasi, ale príčinou ubúdania mlieka dojenej kravy v najviac pádoch bývajú tie osoby, ktoré kravu opatrujú.

Pokojný, so zvieratmi šetrne zachádzajúci a ich milujúci gazda vždy viac mlieka bude mať od svojich kráv, ako nejaký nervósný, sem i tam hapkajúci, jedovatý človek. Dobrým zachádzaním aj tú najdivšiu kravu možno spraviť krotkou a tá potom zo dňa na deň lepšie bude púšťať mlieko, kdežto taká krava, s ktorou sa surove zachodí, veru čo diaľ tým viac bude prisušať.

Keď sa raz priberieme ku dojeniu, potom to neprestajne máme konať, dotiaľ kým sme mlieko až do poslednej kvapočky nevyťahli z vemena. Mnohé kravy akýmsi podivným pudom hnané, na začiatku dojenia, počas dojenia alebo pri konci chcú mlieko zadržat; lenže krava mlieko len dotedy je vstave zadržat, kým si zatají dýchanie a toto je príčinou tej okolnosti, že pri dojení raz nám ide mlieko, druhý raz ale márne ťaháme, mlieko neide, ale keď dojím neprestaneme, potom sa mlieko zase pohne, lebo krava svoje dýchanie neni vstave dlho zahatit a tak aj mlieko musí pustiť.

Dojím sa má tak, že rukami stiskáme cecíky kravy postupne od hora na dol a jestli chceme kravu dobre vydojiť, najprv ju vydojme sediac pri nej z pravého boku a potom si sadnime pod ňu z ľavého boku a dojme ju dotedy, kým sme sa nepresvedčili o tom, že vo vemene niet už ani jednej kvapky mlieka. Toto dojenie z pravého a ľavého boku je preto potrebné, lebo človek majúci pravú ruku silnejšiu, jestli vždy na tom jednom, povedzme pravom boku dojí, tak zadné ľavou rukou dojené cecíky nikdy nebudú tak dokonale vydojené ako tie, ktoré sme pravou rukou stiskali.

Jestli ale kravu vydojme aj z pravého aj z ľavého boku, tak celé vemeno rovnako bude vydojené, lebo keď si presadneme na ľavý bok kravy, vtedy nám prv slabšou rukou dojené cecíky prídu do právej silnejšej ruky.

Aby sme od kráv čím viac mlieka dostali, potrebné je aj to, aby sme ich častejšie dojili, lebo každé jednotlivé dojenie napomáha utváranie sa mlieka vo vemene kravy. Dobré bude teda, keď prácu nebudeme ľutovať a kravy každý deň aspoň triráz vydojíme.

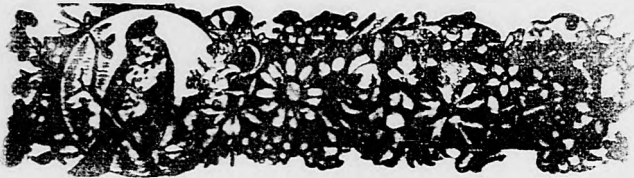
**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšie
migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách
zasielka franko..

DOPISY.

L. Tepla.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

V 19. čísle nášho «Kresťana» písal ktosi o mne, že som v Liptovskom Sv. Michale stavbu školskej dvojzrany prevzal. K vysvetleniu tejto záležitosti za potrebné držím nasledovné uverejniť:

Náboženská škola v menovanej obci v marci b. r. mala byť zavretá, pretože nesodpovedala zákonným predpisom. Na základe toho, obce: Sv. Michal čo matka (máter) a Ivachnová čo filia, obe obce sú veľmi chudobné, žiadaly si vystavenie školy štátnej, asice v obci Ivachnová, čoho by bol ten nevyhnutný výsledok býval, že by svätomichalský kostol bol bez organistu ostal. V takomto položení som pohľadal r. k. pána farára a prosil som ho, aby bol láskavý svoje meno zlatými literami zapísať do dejín tých dvoch menovaných dedín a na cieľ ďalšieho udržania školy náboženskej, ako začiatok aby nejakú obeť doniesol.

Veľbný pán Jozef Klimtšák veľkodušne prisľúbil mi aj 3200 korún. Za tým som svolal výbory dvoch dedín, zrušil som výborové výroky vzťahujúce na vystavenie štátnej školy, v Ivachnovej dal som odhlasovať 600 korún a vo Sv. Michale 400 korún. Ponevác toto všetko ale ešte málo bolo, ja a nikto iný sverboval som dvoch rýchtárov, s ktorými som výsluch vyprosil u jeho excellencie nášho osvieteného pána biskupa, ktorému poddajúc prosbu o podporu a vyzdvihnúť v reči, že s dvoma obcami nechcem nastúpiť šlapaje Lučanov, osvietený pán biskup milostive sľúbil nám 2000 korún, ktoré vyplatí sa majú roku 1911.

Nasledoval plán stavebný učebne; rozvrh stavby činil 6978 kor. 65. hal. My ale mali sme a to ien na papieri 6200 korún. Chýbalo nám ku zakrytiu stavebných útrat 778 kor. 65 h. S pánom farárom uzavreli sme že túto summu cestou zbierky zadovážime.

Po tomto sme hľadali staviteľa. Lež bohužiaľ, za 6978 kor. 65 hal. stavbu nechcel nikto prevziať, ani

katolík, ani žid, a to tým menej, lebo hotového groša nemajúce, preddavok sme dať v stave neboli. Ponevác ale škola v smysle administratívneho výboru, 1. septembra v novej budove otvorená byť musí, čas ale ubiehal a «občan z Michala» sa tiež nehlásil, zaujal som sa veci zas len ja a na moje veľké namlúvanie som formálne chytil podujímateta všetkých štátnych a stoličných stavieb: Markusa Teicha, ktorého som smluvou zaviazal, že učebňu postaví a len po odobratí stavania dostane 6200 korún, 778 kor. 65 halierov ale obdrží len v roku 1911-om.

Vystavenie školy pod týmito podmienka bol by snád prijal ten «občan z Michala»?

Toto všetko bárskeďy mi potvrdí r. kat. pán farár. Z toho ale vysvitá, že náboženskú školu v Sv. Michale som len ja a vylučne len ja ratoval. Mojou zásluhou je sossbieranie už zabezpečenej summy tak od súkromníkov, ako aj od cirkevnej vrchnosti. Neviedol ma žiadon zisk pri tom, veď pri komunálnej stavbe 6988 korún obnášajúcej sbohatnuť sa nedá. Mój jediný a vznešený cieľ bol a bude ďalšie udržanie školy náboženskej a v tejto pestovanie náboženského ducha, čo ponevác som docielil, je moja jedinká odplata za moje ustávanie.

Či som teda zaslúžil upodozrievanie zo stránky «občana z Michala», to ponechávam posúdeniu cteného obecnstva. Ja dobre znám pisateľa toho dopisu. bárs sa aj za tajné meno skrýva. Nech vezme v známosť že v Chyžnom v Orave postavil kostol žid Mittelmann, v Hutách v Liptove pri stavbe kostola prišiel o majetok žid Brüll. Postavenie školy skrze žida neni teda taká neslýchaná vec v Uhorsku. Jestli ale «občana z Michala» tak zuby bolia, za zárobkom. oddáme mu postavenie tej školy bezodkladne pod hore udanými podmienkami.

Florian Felix
okr. notár.

* * *

Z Rypnían.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Čo prevedie kresťanská statočnosť, to videt u nás kde od lekárnik a rýchtára Joška Rolfes započnúť, všetci sme poriadni ľudáci. Je tu jeden rišavý krivonufák, ktorý brýzga nemoresnou hubou na kňazov ľudákov, ako kedysi židia na Krista a vychvaluje kňazov liberálov, ako kedysi židia radi mali Judáša, Ja som si pred

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od tarchách. Predošlých veritelov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

seba vzal, že mu zapchám tú nemoresnú hubu, keď ešte jeden raz začne takými táraninami povetrie kaziť,
Polnemeč.

* * *

Z Novej Vsi.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom «Kresťane».

Čo sme nechceli veriť, že by sa totižto náš rychtár Jožo Maczko na liberála spotvoril, to sa už stalo k veľkému žiaľu nášho kresťanského srdca. Ba čo viac, akoby ho sám Lucifer liberálov na opratách mal, tak divo a vzteklo kortešoval, aby bolo u nás čím viacej Judášov.

Nuž, dve čiastky nič nedaly na jeho táraniny. Maczko od veľkej radosti ani spať nemôže, že si pri voľbe s krivonosatými mohol štrugať.

Gerhát.

* * *

Z Čermán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Ctený Pán Redaktor!

Uctive prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťan»-e.

Čo sú tu viere, pastierovi a svedomitosti verní voličia, všetci hotoví boli odhlasovať pod náčelnikom farárom na pána Juliusa Finka. Bohužial nejeden sadol na lep liberálnym kulifajom, týmto hnusným Judášom, ktorí náš ľud svádzajú, stádo kňaza trhajú, na svojej kresťanskej poctivosti štrbinu zapričiňujú, zabúdzajú, že nielen čo ľudia a kresťania, ale i čo občania budú museť počet skladať zo svojho svedomia.

Nemeč.

Rozmary a Zarty.

Zkúška. Hostinský k nove nastúpivšiemu kellnerovi:

— Jaký rozdiel je medzi vínom bordeauxským a vilánskym?

— V bordeauxskom je viacej vody, ale za to je drahšie!

— Výborne, ste prijatý!

*

Pred súdom. Sudca: Ako vidieť, vy nehovoríte pravdu.

Kuliková (zlostne): Čože? Hej — keby pán sudca bol teraz mojím mužom, ale by sa nahľadeli!

*

To je už iné. Istý úradník prechádza sa so svojím známym a prehovorí takto k nemu:

— Rano bude veľmi pekný deň.

— Ako to viete? — poznamená priateľ. — Ved je výhľad na dážď.

— To nič nerobí, ale zajtra je prvého a tak dostaneme pkať. Preto pre mňa bude pekný deň!

*

Lepšie dačo jako nič. Dcéрка: Pozri tatuško, ten chudobný človek musí žobrať.

Tatuško: No, veď je to predsa lepšie, jako keby nerobil nič.

Púť do Lourdes-u s navštívením Oberammergau. Podrobný program o púti do Lourdosu z päťkostolského biskupstva s koncom júla vystrojenej je už k dňstaniu a duchovní vodcovia, menovite Jozef Škarda prepošť farár Sasvár (Nitr. stol.) a dekan-farár Karol Schultz, Beremond (stol. Baranya), vďačne s ním poslužia. Púť navštívi Oberammergau v takom čase, keď pútnici budú mať príležitosť vidieť chyrné predstavenie ukrižovania Pána. Púť do Lourdesu ide eez Rivieru, zpiatky cez Švajcarsko a Mníchov. Ceny: I. trieda 480 korún, II. trieda 380 kor., III. trieda 230 korún s úplným zaopatrením.

Púť do Lourdes-u. Pri protektoráte a osobnom súčasťneni sa osvieteného pána biskupa Kohl a s povolením najdôstojnejšej vrchnosti cirkevnej, prevelebný pán Alexander Gaibl, opát-kanonik (Pozsony, Káptalan-utca 3.) s odchodom 26. júla b. r. vede púť do Lourdesu cez Švajcarsko a Francúzsko, pri návrate cez Maria Einsiedel. Ceny cesty sú: I. trieda 520 kor., II. tr. 400 kor. III. tr. 250 korún. Hlásť sa možno u prevelebného pána opáta kanonika Alexandra Gaibla do 25. tohoto mesiaca, tamže k dostaniu sú aj cestovné programy, prihlasy prijímajú sa len v obmedzenom počte.

Odkazy redakcie.

P. H. T. Dakujeme za chýr.

S. H. K. Teda sa vám ušlo tej pludrovice? Dali vám v tom dobrý príklad S. T. a R.? Len ich nasledujte, uvidíte, ak ďaleko zavedú vás tí páni.

R. B. V. Odpustíte, teraz nebolo možno.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 23. mája.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tisská K 28.20—29.20, stolnobelohradská K 27.70—29.10, peštianska K 28.10—29.10, banátska K 28.10—29.20. — *Raž:* prvotriedna K 18.65—18.75, druhotriedna K 19.20 do 19.30. — *Jačmeň:* prvotriedny K 14.10—14.20, druhotriedny K 13.80—14.00. — *Proso:* K —

Nech vám slúži na známosť,

že prott nácthe, zachrypnutiu a zašlajmovaniu zvlášte vitečný liek je Fellerov Elsafluid. Ktokoľvek trpi na bolenie prs a hrdla liek tento utiňuje kašeľ a obcerstvuje trpiaceho. Tucet na próbu 5 korún, dva tucty 8 kor. 60 hal. posielá franko lekárnik Feller Stubica, Kostolná-ulica č. 18. (záhr. stol.)

do ——. — *Ovos*: prvotriedny K 15'70—16'00, druhotriedny K 15'20—15'60. — *Kukurica*: K 12'20—12'40
Repica: K ————.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22'02	21'00	21'40	21'00	20'60	20'10	19'10
č.		7	7½	8			
K		17'20	14'80	7'60			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5'80, hrubé K 6'00.

Strova: Fazula obyčajná biela K 22'00—21'00
azula strakavá K 16'00——. — *Hrach*: nelúpaný
čistý K 30'00—31'00, lúpaný K 46'00—54'00. — *Šošovica*: čistá K 26'00—36'00. — *Konopné semä*: K 23'00
do 24'00. — *Mak*: K 55'00—57'00. — *Rasca* (kmín):
Kor. 107'00—108'—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapešianska K 180'00—181'00
vidiecka K 000'00—000'00.

Datelinové semä: Červená datelina K 178'00
192'00, lucerna jasnozrná K ———— za 100 kg

Lekvár: srbský K 40'00—bosenský K 44'00—
46'00 po 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 84'00 do
84'50, kockový K 86'50—86'50, žltý K 84'50—84'50 za
100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 35'50, fiumánsky
White-Star (***) K 29'50 za 100 kilogr. so sušom.

Spiritus: Rašínovaný odanený vo veľkom 179'00 do
180'00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden
barill 50 50—51'00.

Zriedkavá príležitosť.

Istá zhorená fabrika k odpredaju odovzdala mi orato-
vaného tovaru celý sklad zvlášte pekných a ťažkých

flanellových prikrývadiel na postel.

Prikrývadla tie najnovších vzoriek majú celkom nepaterné flaky
od vody a predávam ich 3 kusy za 9 korún s poštovou dobierkou.
Hodia sa pre lepšiu domácnosť k zakvívvenou osôb a postiel a
sú 190 cm. dlhé a 135 cm. široké.

Krom toho prevzal som všetky zásoby moderných štofov
ktoré sú bez ošetkej chyby a kým zásoba trvá, posiadam z nich
veľmi pekne sortirované ostatky 30—40 metrov za 13 korún.
Spomenuté statky sú 4 do 10 metrov dlhé.

Zvlášte pekné pepita a diagonal štrajfované štofy na šaty
pre panie 110 cm. široké k dostaniu sú meter po 80 hal.

OTTO BEKERA

e. k. finančný hlavný dozorca na odpočinku

Nachod v Cechách.

ZDARMA

na ukážku zasielam vzorky každému, kto o ne píše a síce

barchetu, flanelu, kanafasu, sefiru

plátna všetkých šatových látok (štofov) zimných i letných
atď. všetko stále barevne najnovšej módy a z dobrého
materiálu, zasiela s poštovou dobierkou a nezodpovedný
tovar prijme zpiatky česká kresťanská firma;

JOSEF DAX

vlastná výroba rukodilného tovaru v Bystřim n/Metují (Čechy)
Partie pekných a veľkých zbytkov 740 m. za 20 K, špatnejší
za 10 K. Objednávky od 20 K franco. Vzorky od zbytkov
nezasielam.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

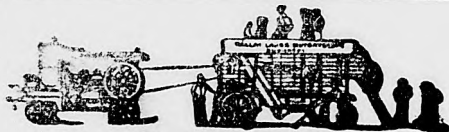
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje k mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchšej a najdokonalejšej mlatobny stroj prítomnosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdrom aj medzi
domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

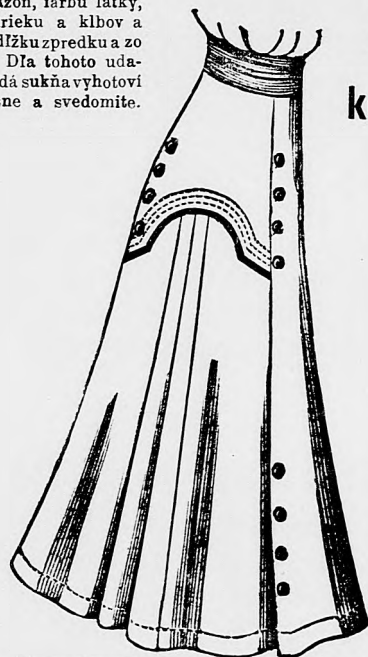
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiu atď.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti
najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franco.

Rušeň!

Pri objednávke prosíme
udať fazón, farbu látky,
šíku drieku a kľob a
sukne džukuzpredku a zo
zadku. Dľa tohoto uda-
nia každá sukňa vyhotoví
sa presne a svedomite.

5

korún

Reklám 5 korún. Praktická sukňa k cestovaniu a oby-
čajnému noseniu vkusne zostavená
solídnu prácou. Feš passe ozdobená je portiou a šujtášmi
hodobavného lesku, pod ktorými z boku sú vkladané a
zpredku prázdne falte. Z látky novej bruenskej vzorky
svetlo-biela alebo olivo-biela prskanej, alebo jednoduchej
čikvanej látky pre mužských pekná a trvanlivá hmota
5 korún. — Reklám sukňa vylučne len v jablčnej
hladkej drapp farbe veľkej trvanlosti **5-50 korún.** —
Z lodenu alebo z polovičateho sukna v čiernych, sivých,
tmavo-svetlých, barnavých, olivo-zelených farbách **6 korún.**

„KU SCHOSSENFABRIKE“
XVI., VIEDEN, Neulerchenfelder-strasse 2.

Dopisovanie v slovenskej reči.

Direkcii Schossenfabrik, Viedeň.

Úctive dávam na vedomie, že objednaná sukňa,
prišla a úplne zodpovie, včul ale prosím poslať mi ešte
jednu tej istej vzorky a spodobnými hodobavného lesku
bortiami z tejto tmavo-svetlej brnenskej látky atď za
5 korún.

Ostávam i ďalej vašim odberateľom s úpmou učou
Josef Müller Békés 1. decembra. Takács-u. 933. č.

Takéto a tomu podobné dopisy bez dotazovania a prosby
dostávame každodenne.

97.196—910. számhoz.

A magyar kir. államvasutak nyári menetrendje 1910.

A magyar királyi államvasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon folyó évi május hó 1-én a nyári menetrend lép életbe, mely a jelenleg érvényben lévő téli menetrenddel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

Az előző években Érsekújvár—Budapest, Párkányána—Ersekújvár, Budapest—Párkányána, Budapest—Szob, Budapest—Nagymaros, Budapest—Vác és Budapest—Rákospalota—Újpest között közlekedett idény-személyvonatok az idén, ugyanarra az időtartamra és ugyanazokon a napokon, ismét forgalomba helyeztetnek. Budapest ny. p. u.—Nagymaros között egy új, kizárólag III. oszt. kocsikkal közlekedő vonatpár helyeztetik forgalomba, mely Nagymarosról reggel 4 óra 25 perckor fog indulni és Budapest ny. p. u.-ra reggel 5 óra 55 perckor fog érkezni, az ellenvonat Budapest ny. p. u.-ról este 6 óra 20 perckor fog indulni és Nagymarosra este 7 óra 53 perckor fog érkezni. A Budapest ny. p. u.-ról este 7 ó. 15 p.-kor ind. és a Dunakeszi-Alagra este 7 óra 43 perckor érkező, valamint a Dunakeszi-Alagról este 8 óra 8 perckor induló és Budapest ny. p. u.-ra este 8 óra 35 perckor érkező személyvonat ezen túl csak Budapest nyugati pályaudvar—Rákospalota—Újpest között fog közlekedni. A Budapest nyugati pályaudvarról éjjel 10 óra 30 perckor induló és Rákospalota—Újpestre éjjel 10 óra 47 p. érkező, valamint a Rákospalota—Újpestről éjjel 11 ó. 4 p. induló és Budapest ny. pályaudvarra éjjel 11 óra 20 perckor érkező személyvonatok az idén nem naponta, hanem csak vasár- és ünnepnapokon lesznek forgalomba helyezve.

A pozsony—lipótvári vonalon. Nagyszombatól Pozsonyig egy naponta közlekedő új személyszállító tehervonat helyeztetik forgalomba, mely Nagyszombatól reggel 3 óra 40 perckor fog indulni és Pozsonyba reggel 5 óra 35 perckor fog érkezni. A Lipótvárról jelenleg reggel 4 óra 35 perckor induló és Pozsonyba reggel 6 óra 56 perckor érkező személyvonat Lipótvárról reggel 6 óra 41 perckor fog indulni és Pozsonyba d. e. 8 óra 33 perckor fog érkezni. Pozsonytól Nagyszombatig egy új, naponta közlekedő személyszállító vonat lesz forgalomba helyezve, mely Pozsonyból d. u. 12 óra 50 perckor fog indulni és Nagyszombatba d. u. 2 óra 24 perckor fog érkezni.

A pöstyén—verbói vonalon. Az előző évek nyarán közlekedett vasár- és ünnepnapon ugyanarra az időtartamra ismét forgalomba helyeztetik.

A hőlak—trencsénteplic—trencsénteplicfürdői vonalon. A múlt nyáron közlekedett fürdővonatok, ugyanarra az időtartamra, ismét forgalomba helyeztetnek.

A párkányána—garamberzencei vonalon. A Garamberencéről jelenleg reggel 5 óra 45 perckor induló és Párkányánára d. u. 12 óra 02 perckor érkező személyvonat Garamberzencéről reggel 6 óra 4 perckor fog indulni és Párkányánára d. e. 11 óra 20 perckor fog érkezni, Párkányánán tehát eléri az onnan d. e. 11 óra 35 perckor Wien felé induló személyvonat csatlakozását.

Az érsekújvár—németprónai vonalon. Érsekújvár és Nyitra között egy új sze-

mélyvonatpár lesz forgalomba helyezve: Érsekújvárról reggel 6 óra 50 perckor fog indulni és Nyitrára dél-lett 8 orakor fog érkezni, az ellenvonat Nyitráról d. e. 10 óra 43 perckor fog indulni és Érsekújvárra 11 óra 46 perckor fog érkezni. Privigyé és Németpróna között egy új személyszállító vonatpár lesz forgalomba helyezve, Privigyéről reggel 6 óra 35 perckor fog indulni és Németprónára reggel 7 óra 00 perckor fog érkezni, az ellenvonat Németprónáról reggel 7 óra 30 perckor fog indulni, Privigyére reggel 7 óra 50 perckor fog érkezni. — A Németprónáról jelenleg este 6 óra 47 perckor induló és Érsekújvárra éjjel 12 óra 25 perckor érkező személyvonat Németprónáról este 6 óra 3 perckor fog indulni és Érsekújvárra éjjel 11 óra 43 perckor fog érkezni.

Az érsekújvár—kistapolcsányi vonalon. A Kistapolcsányról jelenleg este 8 óra 33 perckor induló és Érsekújvárra éjjel 12 óra 2 perckor érkező vegyesvonat Kistapolcsányról este 8 óra 00 perckor fog indulni és Érsekújvárra éjjel 11 óra 10 perckor fog érkezni.

A budapest—lajosmizse—kecskeméti vonalon. Ócsa és Kőbánya alsó pályaudvar között egy új kizárólag III. oszt. kocsikkal közlekedő személyvonatpár lesz forgalomba helyezve, Ócsáról reggel 4 óra 33 perckor fog indulni és Kőbánya alsó pályaudvarra reggel 5 óra 30 perckor fog érkezni, az ellenvonat Kőbánya alsó pályaudvarról este 7 óra 00 perckor fog indulni és Ócsára este 7 óra 56 perckor fog érkezni. Ócsáról Budapest nyugati pályaudvarig egy új személyvonat közlekedik, mely Ócsáról éjjel 9 óra 10 perckor fog indulni és Budapest nyugati pályaudvarra éjjel 10 óra 40 perckor fog érkezni.

A Budapest nyugati pályaudvar—orsova—vercioroviai vonalon. A Budapest nyugati pályaudvarról jelenleg d. e. 9 óra 40 perckor induló és Temesvár—Józsefvárosba d. u. 2 óra 51 perckor érkező gyorsvonat Budapest nyugati pályaudvarról d. e. 8 óra 15 perckor fog indulni és Temesvár—Józsefvárosra d. u. 1 óra 50 perckor fog érkezni. Az előző évek nyarán Budapest nyugati pályaudvar—Cegléd között közlekedett vasár- és ünnepnapon ugyanarra az időtartamra ismét forgalomba fog helyeztetni. Budapest nyugati pályaudvar—Cegléd között egy új, naponta közlekedő személyvonatpár lesz forgalomba helyezve. Ceglédre indul éjjel 3 óra 36 perckor, Budapest nyugati pályaudvarra érkezik reggel 6 óra 00 perckor; az ellenvonat Budapest nyugati pályaudvarról indul este 6 óra 10 perckor és Ceglédre érkezik este 8 óra 15 perckor. Ez a vonatpár csak III. oszt. kocsikat fog továbbítani, Budapest nyugati pályaudvarról Ceglédig ezen kívül egy új, szintén kizárólag III. oszt. kocsikkal és csak vasár- és ünnepnapokon megelőző köznapokon közlekedő személyvonat lesz forgalomba helyezve, mely Budapest nyugati pályaudvarról d. u. 5 óra 0 perckor fog indulni és Ceglédre este 8 óra 00 perckor fog érkezni. Kiskunfélegyháza—Szeged között az előző évek nyarán közlekedett személyvonatpár ugyanarra az időtartamra ismét forgalomba fog helyeztetni. A Temesvár—Józsefvárosról jelenleg d. u. 3 óra 25 perckor induló és Szegedre este 6 óra 35 perckor érkező személyvonat Temesvár—Józsefvárosról d. u. 4 óra 22 perckor fog indulni és Szegedre este 7 óra 48 perckor fog érkezni, ugyanakkor a Valkányról jelenleg este 6 óra 52 perckor induló és Szegedre este 8 óra 15 perckor érkező tehervonatnál a személyszállítás megszüntetik. Megszűnik továbbá a személyszállítás a Nagykikindáról d. u.

1 óra 10 perckor induló és Valkányra d. u. 1 óra 58 perckor érkező tehervonatnál is, ahelyett Mokrin allomáson a jelenleg d. u. 2 óra 28 perckor megállás nélkül áthaladó gyorsvonat föltételeesen meg fog állani. A Temesvár—Józsefvárosról jelenleg d. u. 2 óra 47 perckor induló és Orsovára este 8 óra 58 perckor érkező személyvonat Temesvár—Józsefvárosról d. u. 2 óra 20 perckor fog indulni és Orsovára este 9 óra 17 perckor fog érkezni.

A zombor—óbecsei vonalon. Az Ujverbászról jelenleg este 6 óra 59 perckor induló és Óbecsére este 8 óra 34 perckor érkező személyvonat Ujverbásztól csak a Budapesttől este 7 óra 54 perckor oda érkező gyorsvonat után, azaz este 8 óra 00 perckor fog indulni és Óbecsére este 9 óra 36 perckor fog érkezni.

A szeged—karlova—nagybecskerekivonalon. Szeged—Törökkanizsa között egy új motorosvonatpár fog közlekedni, mely Szegedről d. u. 2 óra 20 perckor fog indulni és Törökkanizsára d. u. 3 óra 18 perckor fog érkezni, az ellenvonat Törökkanizsáról d. u. 4 óra 7 perckor fog indulni és Szegedre d. u. 5 óra 10 perckor fog érkezni. A Szegedről jelenleg d. u. 1 óra 00 perckor induló és Nagybecskerekre d. u. 5 óra 50 perckor érkező személyvonat Szegedről d. u. 12 óra 31 perckor fog indulni és Nagybecskerekre d. u. 5 óra 16 perckor fog érkezni.

A temesvár—józsefváros—buziásfürdői vonalon. Az előző évek nyarán közlekedett vonatok ugyanarra az időtartamra ismét forgalomba helyeztetnek.

A versec—marosillyei vonalon. A Gáttájáról jelenleg d. u. 5 óra 20 perckor induló és Versecére este 7 óra 30 perckor érkező személyvonat Gáttáján csatlakozásba hozatik az oda Németbogsán felől d. u. 5 óra 48 perckor érkező vonattal és Gáttájáról este 6 óra 00 perckor fog indulni, Versecére pedig este 8 óra 10 perckor fog érkezni.

A ujdombóvár—bród—bosnabrodí vonalon. A Pécs—Eszék között közlekedő, Pécsről d. e. 7 óra 40 perckor induló és Eszékre d. e. 11 óra 16 perckor érkező, valamint az Eszékéről d. u. 3 óra 50 perckor induló és Pécsre este 7 óra 02 perckor érkező tehervonatok személyszállítással fognak közlekedni.

A Budapest keleti p.-udvar—fiumei vonalon. A Budapest keleti p.-udvarról jelenleg éjjel 10 óra 45 perckor induló személyvonat Budapest keleti p.-udvarról már éjjel 9 óra 50 perckor fog indulni. Zágrábtól—Dugoselóig egy új személyszállító vonat helyeztetik forgalomba, mely Zágrábtól d. e. 8 óra 40 perckor fog indulni és Dugoselóra d. e. 9 óra 24 perckor fog érkezni.

Az előző évek nyarán Fiume és Delnice között közlekedett vasár- és ünnepnapon ugyanarra az időtartamra, ismét forgalomba helyeztetik.

A dugoseló—novskai vonalon. A múlt év nyári idényben kísérletképen személyszállítással közlekedett tehervonat, mely Novskáról este 7 óra 11 perckor indul és Dugoselóra éjjel 11 óra 6 perckor érkezett, az idén nem fog személyszállítással közlekedni.

A banovajaruga—pakraci vonalon. A múlt év nyári idényben kísérletképen közlekedett két vonat, melyek egyike Banovajarugáról d. e. 8 óra 31 p. indulva, Pakracra d. e. 9 óra 55 perckor érkezett, másika pedig Pakracról este 6 óra 15 perckor indulva, Banovajarugára este 7 óra 41 perckor érkezett, az idén nem lesz forgalomba helyezve.

(Folytatása következik.)

Čisto lenové bielené
plachty na postel bez sošivky

Bavlnené a lenové ostatky.

150 cm. široké čisto lenové plachty na postel 225 cm. dlhé 15 kusov ... K 2.70
150 cm. široké hrubo barveného platinu 225 cm. dlžky ... K 3.30
najmenšia oddávka poltucta.

1 tucet kuchynských damast uterákov, svetlých alebo bielych 2/10 ... K 6.50
1 tucet bielych battist ručníkov 45/45 ... K 2.-, 3.-, 5.50
1 kávové náčinie v rozličných farbách alebo biele pre 6 osôb ... K 7.-
15 kusov fajnových bielych košiel pre pánov 23-88 cm. K 19.-

40 m. pôvodne farbistých ostatkov.

V dlžkách 3-15 metrov, posteľné náčinie. oxford, látky k sätám, svetlôtaky, šifony, arisety atď. ... K 18.-

Rozposela s poštovou dobierekou

ANTON MARSCHIK kadlec
Giesshübel číslo 55. pri Neustadt n/M.

Početné listovné uznania a výrazy najlepšie slóky sú o správnej vysluhu a trvácnosti mojeho tovaru.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na posteľ!

1 kg. sivé drápané 2 K, leďšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h. 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K.; polpapie 20 K.; paperie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K. podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovou dobierekou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdorma.

Lacné české perie.

5 kilo: nové tmavé driapané kor 9.60, lepšie 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.

Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierekou franco; zamenenie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa poštové útraty vynahradia. — **Benedikt sachsel, Lobes Nr. 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

„Császár“-prskáč
pri záruke 5 rokov.

Posiaľ 20 zlatých, včul len 12 zlatých.

Najnovšieho vystrojenia vzorka 1909. najnovší a naj-dokonaľší prskáč. Z pevnej mede. Viac 100.000 kusov v obchode. — Početné listy podakovania.

Adresa k objednaníu: **PAVEL SOHR, Somogyszill.**

Ochrana zdravia je v každej domácnosti nevyhnutne potrebný pôvodný

Slanovinový lieh sily

K dostaniu je všade vo fľaškách po 40 hal. 1 a 2 korunách. Prijat' treba len povodný slanovinový lieh sily.

Ktorá kosa je najlepšia?

pýta sa mnohé kosa probujúci a mnohokrát hospodár. Na toto odpovedáme dla nášho presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ktora sa shotovuje zo zvlätnej kanonovej ocele z miešaniny najslachetnejších kovov zloženej a odborne umeleckym sposobom dvojnásobne stúženej, tak že vlastnosť vytravalost jej nachodi sa na tom najvyššom stupni a premáha avetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamia kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kosa sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kosa potáznóm dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri onjednaní 5 kusov kôs počtove útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtove úraty a pripojuje jednu kosa na pridavok zdarmma. — Za každú kanonovej ocele kosa prejma sa dobrostánie, nezodpovedná kosa vymieňa sa

dobrou kosou kanonovej ocele (zokusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosamiani jedna je nie zlá).

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250-300 krokov može sa kosif po jednom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasiela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

Pri Gnneral Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného risika bo nezodpovedná kosa zameni sa za dobrú.

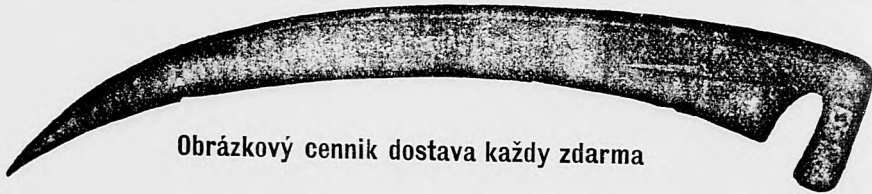
Preto nech nikto kosa od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosa nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavatetov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove Cennik nech si každý na dopisničke pyta. Ceny Gnnérale Dewett kôs z kanonovej ocele:

60 65 70 75 80 85 90 95 100 110 cm.

90 kr. 95 kr. 1 zl. 1 zl. 05 kr. 1 zl. 10 kr. 1 zl. 25 kr. 1 zl. 20 kr. 1 zl. 25 kr. 1 zl. 30 kr. 1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákovia a k ladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr. Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosa 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zarukou pát rokov 1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cennik dostava každý zdarma